

Тақриз

**ба диссертасияи Назирова Марҳамат Назаровна дар мавзӯи «Маориф
дар низоми арзишҳо ва стратегияи ҳаётии ҷавонон» барои дарёфти
дараҷаи илмии номзади илмҳои сотсиологӣ**

Диссертасияи Назирова Марҳамат Назаровна аз сарсухан, ду боб, ҳафт параграф, хулоса, рӯйхати адабиёт ва замимаҳо иборат буда зери роҳбарии д.и.с., профессор Шоисматуллоев Ш. анҷом дода шудааст.

Бояд қайд кард, ки масъалаҳои маориф ва нақши он дар низоми арзишҳои иҷтимоӣ дар ҷомеаи муосири мо мавзӯи нав ва мубрам буда, соҳаи нави таҳқиқоти илмҳои фалсафию иҷтимоӣ маҳсуб меёбад. Дар замони муосир рушди маориф дар пояи дастовардҳои ниҳоии илму технология на фақат ба омили муҳими ҳалли мушкилоти иқтисодию иҷтимоӣ ва илмию техникий, балки ташаккули шаҳснъати инсон, рушди денишҳои илмӣ, ислоҳоти низоми таҳсилот ва аз худ кардани дониш, малака, маҳорат ва қобилияти ба замони нав мувоғиқ табдил ёфтааст. Дар сиёсати давлатӣ соҳаи маориф соҳаи афзалиятноки ҷомеа маҳсуб ёфта, пайваста зери назорати роҳбари давлат қарор дорад. Соҳаи маориф дар ҷаҳони муосир муайянкунандай пешрафти иҷтимоию иқтисодии ҷомеа ба ҳисоб рафта, рушди сармояи инсонӣ аз он вобастагӣ дорад.

Маллиф мубрамияти мавзӯи таҳқиқишавандаро дар сарсухани рисолаи хеш асоснок намуда, объекту предмети омӯзиш, ҳадафи таҳқиқот, асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқот, аҳамияти назариявию амалии таҳқиқот ва навоварии илмии таҳқиқотро муайян намудааст.

Дар бобби якуми кори илмии худ ҷанбаҳои назариявии арзишҳои маорифро баррасӣ намуда, қайд мекунад, ки арзишҳои маориф имрӯз ба худ тобиши нав гирифтааст ва ҷомеаи муосир таҳияи арзишҳои кулан дигарро тақозо мекунад. Ҳамчунин, таносуби рушди маориф ва арзишҳои ҷомеа дар муҳтити ҷавонон ва самтирии касбии ҷавонон ва фазои таҳсилотии онҳо дар ин боб таҳлилу таҳқиқ шудааст.

Дар бобби дуюм бошад, масъалаи ташаккули стратегияи ҳаётии ҷавонони Тоҷикистон дар соҳаи маориф баррасӣ гардида, натиҷаҳои амалии таҳқиқот ба таври замима оварда шудааст, ки ин аҳаммиятнокии таҳқиқоти илмиро дучанд мегардонад.

Дар хулоса, муаллиф аз таҳқиқотҳои илмии хеш натиҷагирий намуда, доир ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот тавсияҳо пешниҳод намудааст. Дар охир руйхати адабиётҳои истифодашуда оварда шудааст.

Диссертасияи мазкур аз лиҳози илмӣ хело хуб мураттаб шуда, ба талаботи илмӣ ҷавобгӯ мебошад ва аз ҷиҳати сарчашмаҳои омӯзиший бою ғанӣ аст. Муаллифи рисолаи илмӣ тавонистааст, ки вазифаҳои таҳқиқотии ҳудро дуруст анҷом дидад ва ба ҳадафи ниҳоии таҳқиқоти хеш ноил гардад. Ҳамчунин, диссертант масъалаҳоро пайдарҳам мувофиқ ба мундариҷаи кор таҳлилу баррасӣ намудааст. Дар маҷмӯъ муаллиф дар иҷрои кори таҳқиқотии хеш муваффақ шудааст.

Дар баробари мувафақиятҳо дар диссертасияи мазкур баъзе камбудиҳо ҷой доранд, ки ислоҳи онҳо ба манфиати кор ҳоҳад буд:

1. Таҳрир. Дар рисола ҳатогиҳои имлоиву техникий вучуд дорад, баъзан ҷумлаҳо аз лиҳози имлой носолиманд.
2. Истифода нашудани маводҳои таҳқиқшуда аз мутахассисони самти фалсафаи маориф вобаста ба арзишҳои таҳсилот ва худи таҳсилот ҳамчун арзиш. Азбаски параграфи аввал таҳлили фалсафӣ-иҷтимоӣ аст, истифодаи таҳқиқоти мутахассисони ватаний дар ин самт зарур аст. Масъалан таҳқиқотҳои Ҳуршед Зиёй, Таҳминаи Тураҳон ва дигарон.
3. Аксарияти иқтибосҳо дар нохунак гирифта нашудааст, аз ин лиҳоз муайян нест, ки ақидаи муаллиф аз кучо то кучост.
4. Дар рисола мағҳуми таълим дар бисёр ҷой ба маънои маориф истифода шудааст, ки нодуруст аст. (Масалан дар бобби 1, параграфи 2 аксиологияи таълим истифода шудааст). Хуб мешуд, агар мағҳуми таълимро дар ҷойҳои лозима ба мағҳуми таҳсилот иваз кунад, зеро таълим як ҷузъи маориф аст, таҳсилот бошад муродифи маориф аст, ки дарбаргирандаи таълиму тарбия дар маҷмӯъ мебошад.

5. Дар бобби 2, параграфи 3 ибораи ҳаёти стратегӣ истифода шудааст. Аз лиҳози қоиди илмӣ сараввал бояд маънои ибтидои мағҳум муайян карда шавад, яъне аз қадом забон аст ва чӣ маъноро дар ибтидо ифода мекард ва андешаи муҳаққиқон бошад, баъд аз муайян кардани маънои мағҳум меравад.

Бояд қайд кард, ки хатоҳои номбаршуда дараҷаи илмияти рисоларо коста намекунад. Фақат ислоҳи онҳо ба манфиати кори муҳаққиқ аст. Дар маҷмӯъ диссертатсияи мазкур дар сатҳи хуб қарор дорад ва баъди ислоҳ ба пешдиғо тавсия дода мешавад.

Номзади илмҳои фалсафа, муаллими
калони кафедраи таърихи фалсафа
ва фалсафай иҷтимоии ДМТ.

Тахминаи Турахон

Friy.

Таҳминаи Турахон

Имзой Тахминаи Турахонро
тасдиқ мекунам:
Сардори Раёсати кадрҳо
ва корҳои маҳсуси ДМТ

Тавкиев Э.Ш.

10-02-2022